

Bohoslužby v Zábřeze 28.srpna 2016

Lk 14,7-14

Milé sestry, milí bratři, není místo jako místo. Jsou místa, která mají větší hodnotu. Když jedeme vlakem, nebo autobusem, je vždy mezi dětmi boj o střed, protože tam nedosáhla tolik pozornost učitele. Obdobně tomu je všude, kde se sejde víc míst. Jsou ta, která jsou zkrátka lepší a je třeba je obsadit. Pak jsou ještě místa čestná. Kdysi na mládeži se hodnota místa pro některé sestry odvíjela od toho, kde seděl jistý bratr. Zkrátka jsou místa, která mají své výhody a člověk rád získává nějakou tu výhodu. Dodává to jemu samotnému vážnosti, hodnoty.

Místem, kde je dobré dát najevo svou vážnost, jsou různé společenské události, svatby, hostiny. Je tam mnoho lidí a člověk tam většinou nejde jen tak, aby se schovával někde vzadu. Příležitost k posílení vlastní hodnoty se musí využít. A tak Ježíš při jedné takové hostině přihlíží, jak mnozí hosté sedají na nejlepší místa. Ta hostina se odehrávala u jednoho z předních farizeů. A čím mu člověk sedí blíž, tím více dá ostatním najevo, jak je významný. Ono to tak prostě fungovalo. Tento člověk je významný, tak k němu půjdou ostatní o radu, budou si ho vážit, budou mu přinášet různé dárky, bude se mít dobře. Být obyčejným člověkem není tak výhodné, proto se mnozí snaží být někým větším, významnějším.

Možná vás také napadá otázka, kde se to vlastně v člověku bere? Z čeho pramení ta touha být někým víc, být minimálně někým víc než můj soused či někdo z okolí? Určitou odpověď bychom našli už na počátku Bible. Člověk se velice snažil být jako Bůh. Kdesi se ta touha v něm objevila a tak se vydal za ní. Evě to tak nakukal had. Budete jako Bůh, budete znát dobré i zlé. A to bylo lákadlo stěží odolitelné. A tak se Eva nechala svést a s ní samozřejmě i Adam. Později to krásně vidíme na příběhu babylonské věže. Uděláme si jméno, postavíme věž až do nebe. To si říkají na počátku ti stavitelé. Touží šplhat k nebesům, touží se vyrovnat Bohu. A tak z vlastních sil k němu hledají cestu. Výsledek je nedobrý. Bohu se nelíbí, když člověk chce být jako on, ale chce být jako on v moci, nikoliv v dalších věcech, které k Bohu také patří. Proto zasahuje. Bábelská věž je nedokončena. A Adam s Evou? Vlastně nejen Adamovi, ale i všem nám Bůh říká jasnou pravdu. Prach jsi a v prach se navrátíš. Je to dost možná docela kruté, ale odpovídá to skutečnosti. Mezi Bohem a člověkem je rozdíl. Bůh je stvořitel na nebesích, člověk je jen hlína. Chce-li být jen sám pro sebe, chce-li být bez Boha, je jen hlína, ze které jej Bůh stvořil. To, že je člověkem, to dělá Boží Duch, kterého oné zformované hlíně Bůh vdechl.

V podobenství Ježíš právě tuto skutečnost ukázal. Netlač se dopředu, ale drž se zpátky. Nesmýšlej vysoko, ale drž se při zemi. Tak jako Adama po požití vzácného ovoce místo božských výšek čekal pád do prachu země., čeká to i toho, kdo je příliš smělý a sám sobě dává velikou důležitost. Přijde někdo významnější a bude jen ostuda. Bude následovat pád. Co si asi všichni kolem pomyslí? Jen tolik, že se ten člověk přecenil, přehnal to, myslí si o sobě víc, než na co skutečně má. Pro toho, kdo šplhá do výše je to krutý trest. Místo slávy přichází ponížení. Ostatně to je i vyústění tohoto Ježíšova podobenství. Kdo se povyšuje, bude ponížen. Řecký text používá výrazy, které jsou ještě výmluvnější. Ono povyšování souvisí s nebesy, ponižování s pokorou.

Tento Ježíšův počín, důraz na ponížení se, může vyvolávat námitky ohledně důstojnosti člověka. Jsme společností, která přeci nechce člověka ponižovat, ale hledá jeho důstojnost, jeho hodnotu. Říct, že je jen prachem, že je vlastně ničím, to také může zavánět povýšeností. Proč máme bránit člověku v rozletu, když na to má? Na tom právě stojí různé snahy osvobodit člověka z vlivu náboženství, protože náboženský pohled na člověka je pesimistický. Z určitého úhlu pohledu k tomu i ten dnešní text může dávat záminku. Držet se při zemi, moc se nikam netlačit, to přece ubíjí hodnotu lidské existence. Z tohoto hlediska by bylo oprávněné se vymanit z pout a sil, které člověku nedovolí se příliš pozvednout. Otázkou, kterou si ale málokdo klade, je síla, která touží člověka osvobodit z jeho přízemnosti. Co ho vlastně táhne vzhůru? Jaká je to touha, co je za ní skryto? Je dobrá? Je skutečným osvobozením člověka? Když se jen tak podíváme na hostinu, která Ježíše k tomuto podobenství a závěru inspirovala, zjistíme, že ti otrlí a přízemnosti zbavení hosté se drali někam, kde to bylo určeno někomu jinému. A to je důležité si uvědomit. Nejde o tom, že by ta místa někde v předu nebyla, nebo že by byla všem zapovězena. Ta místa jsou přístupná. Ale ten, kdo zve, si sám rozhoduje, koho na ně usadí. Ta místa někomu patří. V tom je tedy skutečná zápleтка. Když v závěru podobenství Ježíš mluví o ponížení povyšujících se, mluví zároveň o povýšení těch, kdo se pokořují.

Jde o hodnotu člověka. Nejde o jeho záměrné ponižování. Problém spíš spočívá v tom, od čeho se ta hodnota odvíjí, co člověka činí bytostí, která není jen prachem země, ale je živým tvorem. Klíč spočívá právě v tom vyvýšení a pokoření. Bůh člověka učinil něčím velice hodnotným. Stvořil jej ke svému obrazu a podřídil mu vše živé na zemi. To přeci není málo. Navíc činí Bůh den sváteční, aby s člověkem prožíval radost nad svým dílem. Není tedy jen prachem země v jeho očích. Tím se stává až tehdy, když svým postavením pohrdl, když se vzdal Boží blízkosti a sám chtěl zaujmout jeho místo. Touhou po ještě větším vyvýšení poničil člověk Boží dílo. Upadl do prachu země, protože byl pyšný. Zpět se smí pozvednout, když pýchu nahradí právě pokora. Ta je totiž krokem, kdy si člověk uvědomí, čím je, když se vzdá Božího ducha, když odmítne být Božím obrazem. Proto člověk upadá a je tak často srážen zpět k zemi, když se touží toulat po nebeských výšinách. Ona cesta na ně nevede tím, že si řekne, mám na to právo. Vede tím, když vyzná, že není vůbec nic, dokud mu Bůh sám nedá svého Ducha.

Jde tedy o člověka o jeho hodnotu. Dokonce i v pokračování textu, když Ježíš nabádá svého hostitele, aby nedělala hostinu jen pro ty, kteří se mu mohou nějak revanžovat. I v tom se objevuje nedobrý postoj ke druhým lidem. Odhaluje totiž motivaci lidského jednání, která opět míří k posuzování sebe jako někoho lepšího a druhých jako těch horších. Cenu mají ti, kdo mi mohou něco dát. Je to takové dávání s vědomím, že dostanu zpět. Nedávám kvůli druhému, ale vlastně kvůli sobě. V tom je také tedy určitá pýcha. Je to zaměření na sebe, což je cesta právě k tomu, aby člověk ze svého života časem vypudil Boha. Pokora se i v tomto případě projeví v tom, když nemyslí na svou velikost, ale na druhého člověka, na to, že i on má před Hospodinem svou cenu a nikdo ji nemůže snižovat.

Zdá se, že nás by se to dnes tolik týkat nemuselo. Hostiny tolik nepořádáme a když někde přijdeme necpeme se moc dopředu. Nicméně i do našeho života tento text vstupuje. Jde právě o to místo v Božím království při jeho hostině. Zde jistě chceme být. Toužíme po vyvýšení do nebes, být tam, kde je Bůh. A zkoušíme jistě několik způsobů. Jeden z nich je takový, že se můžeme Bohu vnutit. Sami se potlačíme co nejblíže. Tak jako se tlačili v době Ježíšově například někteří farizeové a zákoníci. Prostě začneme žít zbožný život, budeme ho dávat na odiv, aby si toho všichni všimli. Je naděje, že pak si toho všimne i Bůh. Tak nějak se prostě do té Boží blízkosti vnutíme. Něco ve stylu, podívej Hospodine, jak jsem dobrý. Jistě si zasloužím čestné místo. Možná to nedělají někteří tak okatě. Ale občas najdeme případy zbožné pýchy, takové ukazování na své kvality, na hloubku své zbožnosti, její kvalitu zejména ve srovnání s druhými. Jistě, proč by to tak nešlo. Ale je tu riziko, že Bůh nás také může zesměšnit. Najednou se stane, přijde situace, kdy totálně naše duchovní dokonalost selže. Ukáže se prázdnou, bezcennou, protože bude závislá nikoliv na Bohu, ale na budování svého já.

Druhá cesta je pokora. Není to sebezlehčení. Je to jen poznání toho, jak na tom jako člověk vlastně jsem. Je to poznání, že se dá spoléhat jen na Boží milost. Nejde o mne a dokonalost mých skutků. Jde o Boží vedení, poznání, že bez Boží lásky by ty skutky za nic nestály. Cesta k výšinám nebes tak nezačíná hrdým pohledem vzhůru s pomyšlením, pokořím tě. Vede pokorným pohledem dolů s pomyšlením, nejsem hoden. Vede uvědoměním si toho, že hodnota člověka není v tom, co dokáže, ale v tom, že je Božím stvořením. Odtud smíme vycházet i my při svém díle. Jsme všichni Boží stvoření. Nejsou ti, kterých se Boží slovo týká víc a ti, kterých se týká méně. Všichni jsme na tom stejně. Proto nemysleme na sebe, neprosazujme sebe a nepřemýšlejme, co ze svého konání budeme mít. Mysleme na ty, ke kterým nás Bůh posílá a pro které zde na prvním místě jsme.

Pane Ježíši, jsi veliký učitel pro náš život. Chceme tě následovat, chceme v pokoře vyznávat, že jen tvůj duch nás oživuje, vede k životu. Dej ať v pokoře také jeden druhému sloužíme k poznání tvé pravdy a slova spásy.

Neděle 28.srpna 2016

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Středa, 21 Zář 2016 08:58 -

Amen.